

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
“ ” _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медіаправо

Спеціальність «Журналістика»

Факультет філології

Робоча програма «Медіаправо» для студентів спеціальності «Журналістика»,
10 с.

Розробник:

Дебенко Ігор Богданович, кандидат політичних наук, асистент кафедри
журналістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики

Протокол від “31”серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри:

_____ (проф. Холод О.М.)

“31” серпня 2022 р.

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від “ 7 ” вересня 2022 р. № 1

“ 7” вересня 2022 р.

Голова _____ (доц. Мартинець А.М.)

Декан факультету філології

_____ (проф. Голод Р.Б.)

©Дебенко І.Б., 2022 рік

© ПНУ, 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітня програма «Журналістика» Спеціальність «Журналістика»	Основна	
Модулів – 2	галузь знань 061 «Журналістика»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	-
Індивідуальне завдання - індивідуально- творчі завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		20	-
		Лабораторні	
		<i>не передбачено</i>	
		Самостійна робота	
54 год.	-		
		Вид контролю: Екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання – немає

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - засвоєння необхідних знань у сфері інформаційного законодавства України й міжнародного інформаційного права, формування базових знань правової сфери діяльності журналіста та розуміння функцій медіа у суспільстві з законодавчої та практичної точок зору.

Завдання дисципліни полягає у формуванні в студентів професійної відповідальності за інформацію, моральних засад журналістської праці, ознайомленні студентів з основами теорії інформаційного права; дослідити практику регулювання правових проблем у журналістській діяльності

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Загальні компетентності

ЗК01.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності

СК 02. Здатність формувати інформаційний контент;

СК 03. Здатність створювати медіапродукт;

СК 07. Здатність застосовувати міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми, етикетні правила на різних етапах професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР 19. застосовувати міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми, етикетні правила на різних етапах професійної діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні поняття й терміни інформаційного права.

Поняття інформаційного права та його джерела. 2.Система інформаційного права . 3. Джерела інформаційного права .4.Методи інформаційного права

Тема 2. Медіаправо як актуальна складова журналістської діяльності

Правові засади регулювання інформаційної діяльності в Україні. 2. Принципи, суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин. 3. Право на інформацію та його охорона . 4. Види інформаційної діяльності.

Тема 3. Міжнародно-правові норми журналістської діяльності.

1.Інформаційна політика зарубіжних країн у сфері побудови інформаційного суспільства. 2. Зарубіжний досвід регулювання інформаційної сфери.

Тема 4. Свобода інформації в Україні.

Законодавство України щодо прав на інформацію. 2. Фактичні можливості доступу до інформації громадян та редакцій ЗМІ. 3. Закони свободи розповсюдження інформації.

Тема 5. Інформаційна безпека.

Доктрина інформаційної безпеки. 2. Закон України «Про інформацію» як основний документ у сфері медіаправа України. 3. Закон України «Про доступ до публічної інформації». 4. Доступ до інформації про осіб.

Тема 6. Правове регулювання реклами.

1. Тенденції співіснування реклами та свободи масової інформації. 2. Закон України «Про рекламу». 3. Прихована реклама. 4. Особливості реклами в радіо- та телепрограмах. 5. Права та обов'язки рекламодавців, рекламовиробників та рекламорозповсюджувачів.

Тема 7. Роль медіа у передвиборчій агітації.

1. Роль медіа у висвітленні передвиборчих кампаній. 2. Принцип рівних прав кандидатів щодо доступу до ЗМІ. 3. Поняття та види передвиборної агітації. 4. Зміст агітації. 5. Умови проведення агітації у ЗМІ.

Тема 8. Кримінально-правові норми журналістської діяльності в Україні.

1. Особливості правового середовища інформаційної сфери і правове забезпечення діяльності засобів масової інформації. 2. Законодавство про дифамацію («приниження честі, гідності та ділової репутації»).

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо го	у тому числі					ус ьо го	у тому числі					
		Л	П	ко нт р.	і н д	с.р .		Л	П	ла б	Ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Основні поняття й терміни інформаційного права.	8	2				6							
Тема 2. Медіаправо як актуальна складова журналістської діяльності	10	2	2			6							
Тема 3. Міжнародно-правові норми журналістської діяльності.	12	2	4			6							
Тема 4. Свобода інформації в Україні.	10	2	2			6							

Тема 5. Інформаційна безпека.	12	2	4			6						
Тема 6. Правове регулювання реклами.	10	2	2			6						
Тема 7. Роль медіа у передвиборчій агітації.	10	2	2			6						
Тема 8. Кримінально-правові норми журналістської діяльності в Україні.	12	2	4			6						
Загалом	90	16	20			54						

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, структура та завдання курсу.	2
2	Медіаправо як актуальна складова журналістської діяльності.	2
3	Міжнародно-правові норми журналістської діяльності.	2
4	Правове регулювання відносин у сфері інформаційної безпеки людини в США, ЄС	2
5	Інформаційна безпека людини. Доктрина інформаційної безпеки	2
6	Безпека інформаційних відносин у галузі реклами	2
7	Вільні вибори та вільні ЗМІ.	2
8	Інформаційний суверенітет .	2
9	Інформаційна безпека індивіда в умовах гібридної інформаційної війни	2
10	Правове середовище інформаційної сфери і правове забезпечення діяльності засобів масової інформації.	2
	Разом	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Концепція медіаправа	6
2.	Державна політика у сфері засобів масової інформації;	6
3.	Доктрина інформаційної безпеки України	6
4.	Функції держави та ЗМІ в умовах інформаційної війни	6
5.	Методи захисту від інформаційно-психологічного	6

	впливу	
6.	Пропаганда та контр пропаганда	6
7.	Основи інтелектуальної власності у медіа.	6
8.	Засади правового регулювання реклами в медіа.	6
9.	Разом	54

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Ознайомитися й проаналізувати усі законодавчі акти у сфері медіаправа в Україні .
2. Аналіз основних міжнародних документів, що регулюють діяльність ЗМІ в Україні: Загальна декларація прав людини (1948), Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950) – головний документ Ради Європи.
3. Здійснити моніторинг обраних ЗМІ (перелік додається у плані практичного заняття) у розрізі використання журналістами оціночних суджень.

Методи навчання

Під час навчання передбачені лекції із застосуванням мультимедійного проєктора, розв'язування практичних завдань, аналіз текстів та законодавчих актів. До засобів діагностики включаються опитування, робота на практичних заняттях, поточне тестування, оцінка за практичні завдання, оцінка за текстових матеріалів, оцінювання екзамену.

Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді контрольних робіт чи тестувань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: практичні завдання, творчі матеріали та самостійна робота – 50 балів; іспит – 50 балів.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою залежно від повноти відповіді студента або за результатами поточного тестування. Також обов'язковими є підготовка власних матеріалів у різних жанрах з оцінкою 5 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студент повинен отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
2. Нормативні документи.
3. Ілюстративний матеріал.

Приклад екзаменаційного білету

Екзаменаційний білет 1

1. Прояснити зміст понять «честь», «гідність», «ділова репутація».
2. Охарактеризувати право на приватне життя і його гарантії
3. Проаналізувати ст.10 Європейської конвенції з прав людини

Перелік тем на екзамен

1. Понятійно-категоріальний апарат курсу
2. Система інформаційного права .
3. Джерела інформаційного права .
4. Методи інформаційного права
5. Правові засади регулювання інформаційної діяльності в Україні.
6. Принципи, суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин.
7. Право на інформацію та його охорона .
8. Види інформаційної діяльності.
9. Інформаційна політика зарубіжних країн у сфері побудови інформаційного суспільства.
10. Зарубіжний досвід регулювання інформаційної сфери.
11. Законодавство України щодо прав на інформацію.
12. Фактичні можливості доступу до інформації громадян та редакцій ЗМІ.
13. Закони свободи розповсюдження інформації.
14. Доктрина інформаційної безпеки.
15. Закон України «Про інформацію» як основний документ у сфері медіаправа України. 3. Закон України «Про доступ до публічної інформації».
16. Доступ до інформації про осіб.
17. Тенденції співіснування реклами та свободи масової інформації.
18. Закон України «Про рекламу».
19. Прихована реклама.
20. Особливості реклами в радіо- та телепрограм.
21. Права та обов'язки рекламодавців, рекламовиробників та рекламорозповсюджувачів.
22. Роль медіа у висвітленні передвиборчих кампаній.
23. Принцип рівних прав кандидатів щодо доступу до ЗМІ.
24. Поняття та види передвиборної агітації.

25. Зміст агітації.
26. Умови проведення агітації у ЗМІ.
27. Особливості правового середовища інформаційної сфери і правове забезпечення діяльності засобів масової інформації.
28. Законодавство про дифамацію («приниження честі, гідності та ділової репутації»).

Література Основна

1. Еннан Р. Є. Медіаправо : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика» / Р. Є. Еннан. - Одеса : НУ "ОЮА", 2020. - 50 с. DOI: 10.32837/11300.14907
2. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. – 260 с.
3. Права людини та мас-медіа в Україні: Частина 2: Збірник конспектів лекцій / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2020. – 260 с.
4. Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2021. – 354 с.
5. Бондаренко І. С. Правові основи масової комунікації : навчально-методичний посібник для студентів факультету журналістики. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 70 с.
6. Бондаренко І. С. Інформаційна політика та безпека : методичні рекомендації для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” освітньо-професійної програми “Інформаційна діяльність у бізнесі, політиці та державному управлінні”. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 95 с.
7. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів: (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 440 с.
8. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. – 352 с.
9. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
10. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2009. – 414 с.
11. Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія / В.С. Цимбалюк.– К.: “Освіта України”, 2010. – 388 с.
12. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні : монографія / В. І. Павликівський. – Х. : Панов, 2016. - 488 с.
13. Поклонська О. І. Права та обов'язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації // Форум права.

- 2017. - № 3. - С. 166– 171.

14. Харенко О. В. Інформаційно-правовий статус друкованих засобів масової інформації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 16(1). - С. 82-86.
15. Харенко О. В. Правове регулювання відмови у державній реєстрації друкованого засобу масової інформації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 35(1.3). - С. 41-46.

Додаткова

16. Кобзар Ю.М. Сучасні механізми державного регулювання телерадіомовлення: міжнародні стандарти і досвід європейських країн // http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-3/R_2/08kymdek.pdf.
17. Досвід функціонування механізму державного замовлення у сфері телерадіомовлення в контексті розбудови Суспільного телерадіомовлення в Україні. Аналітична доповідь / Громадська організація «Лабораторія законодавчих ініціатив». – К., 2008.
18. Зідорук С.І., Гнатюк С.Л. Суспільне мовлення: український варіант // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 4 (9). – С. 77-84.

Інформаційні ресурси:

19. Сайт Арсупільного мовлення <https://suspilne.media/>
20. Умови та правила Facebook <https://ru-ru.facebook.com/policies>
21. Сайт Організації Об'єднаних націй <https://www.un.org/ru/>
22. Сайт Європейського суду з прав людини - <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
23. Сайт справ Європейського суду з прав людини - <https://hudoc.echr.coe.int/rus>
24. Сайт Міністерства інформаційної політики України <https://mip.gov.ua/>
25. Сайт Центру демократії та верховенства права <https://cedem.org.ua/>
26. Сайт Харківської правозахисної групи <http://khpg.org/>
27. Сайт Незалежної медійної ради: www.mediaraada.org

Викладач

_____

Дебенко І.Б.